

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/290/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7210216180
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7210216180.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu Q. D., D. D. O. J. XXXX/XX, XXXX N..F.. XX, A., K. W., proti žalovaným 1. S.. S. S., D. C. J., W. Č.. X, 2. S.. Z. S., D. C. J., W. Č.. X, o zaplatenie 3.661.000,- HUF s prísl., o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 11.07.2011 č.k. 17C/96/2010-139 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania účastníkov a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalovaných zaplatiť žalobcovi sumu 3.645.000,- HUF s 8,5 % úrokom z omeškania od 01.07.2007 do zaplatenia, žalobu v časti o zaplatenie 16.000,- HUF zamietol a žalovaných zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 2.040,10 eur. O trovách štátu rozhodol tak, že štát nemá právo na náhradu trov konania.

Týmto rozsudkom rozhodol súd prvého stupňa o peňažnom nároku žalobcu titulom neuhradenia vykonaných stavebných prác.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca uzavrel so žalovaným ústnu dohodu o vykonaní stavebných prác spočívajúcich v rekonštrukcii bytových priestorov v dome na N. B. Č.. X C. J., vrátane rekonštrukcie pivničných priestorov bez vyhotovenia rozpočtu s tým, že žalobca mal zabezpečiť na výkon týchto prác odborných pracovníkov i stavebný materiál z K. a žalovaný sa zaviazal uhradiť žalobcovi ním vynaložené náklady na tento materiál a na mzdu zamestnancov. Z výpovedí svedkov mal za preukázané, že žalovaní priebežne kontrolovali a preberali vykonané práce, nenamietali žiadne vady a pracovníci práce vykonávali podľa pokynov žalovaného v 1. rade. Žalobca predložil žalovanému vyúčtovanie nákladov za stavebný materiál i miezd pracovníkov v celkovej sume 3.661.000,- HUF, ktoré žalovaní ani na opakované výzvy neuhradili ani čiastočne. Súd pri právnom posúdení veci vychádzal z názoru, že medzi účastníkmi vznikol vzťah vyplývajúci zo zmluvy o dielo. Ďalej vychádzal zo zistenia, že medzi účastníkmi konania cena nebola dojednaná pevnou sumou, ale dohodou o dennej mzde pracovníkov a cenu za stavebný materiál zakúpený žalobcom v K.. Vzhľadom na priateľský vzťah žalobcu, žalovaného v 1. rade ako aj vypočutých svedkov, nemal súd pochybnosti o tvrdeniach svedkov, že v danom prípade sa jednalo o priateľskú pomoc za výhodných podmienok pre žalovaných, keď aj svedok E. I. uviedol, že pre žalovaného túto prácu vykonávali za priateľskú cenu bez zisku, že práce, ktoré vykonávali podľa pokynov žalovaného, mu priebežne aj odovzdávali, žalovaný nevytýkal žiadne vady prác. Podľa názoru súdu prvého stupňa žalovaný na svoju obranu neuviedli žiadne podstatné skutočnosti, ani nepredložili žiaden dôkaz, ktorý by vyvrátil tvrdenia žalobcu, preto mal súd za to, že neuniesli dôkazné bremeno a tvrdenia žalobcu považoval za pravdivé. Žalobca sa v konaní domáhal zaplatenia sumy 3.661.000,- HUF z titulu neuhradenia ceny diela a stavebného materiálu. Celková suma pozostávala zo sumy 2.075.000,- HUF, ktorú vyfakturovala skupina maliarov zo sumy 1.100.000,- HUF za práce murárov, zo sumy 326.000,-

HUF ako cena za materiál (spolu 3.501.000,- HUF) a zo sumy 160.000,- HUF, ktorá predstavuje sklo a sklenárske práce. Z predložených listinných dôkazov - dodacích listov súd mal za preukázané, že cena stavebného materiálu uhradená žalobcom je v celkovej výške 309.985,- HUF a nie 326.000,- HUF. Z uvedeného dôvodu preto súd v tejto časti žalobu zamietol a v ostatnej časti vo výške 3.645.000,- HUF žalobnému návrhu v plnom rozsahu vyhovel, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná. Vzhľadom na to, že žalovaní sú v omeškaní s plnením peňažného záväzku, uložil im povinnosť zaplatiť žalobcom požadovaný úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 01.07.2007 do zaplatenia.

Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku a trovách právneho zastúpenia. O náhrade trov štátu rozhodol podľa § 141 ods. 2 v spojení s § 18 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalovaní. Žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Boli toho názoru, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhované dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. V prejednávanej veci bol sporný rozsah vykonaných prác, ich cena a čas ich ukončenia. Ďalej uviedli, že sa dohodli, že práce vykoná žalobca, pričom v konečnom vyúčtovaní bude z ceny ním vykonaných prác odpočítaná položka materiálov a prác dodaných a vykonaných nimi, náklady na ubytovanie a stravovanie pracovníkov žalobcu, čo žalobca v žalovanej sume nezohľadnil, práce neukončil, pričom v konečnej sume táto skutočnosť nie je zohľadnená. Ukončenie prác preto boli nútení zabezpečiť ďalším dodávateľom, čím im vznikli ďalšie náklady. Súd túto obranu nepreveril a napriek tomu vo veci rozhodol. Spôsob vyúčtovania žalovanej sumy odporuje bežným obchodným podmienkam, keď práce, materiál sú uvedené v rukopise bez ich bližšej špecifikácie, čím je žalovaná suma neoveriteľná - pochybná. Majú za to, že je vážne narušená aj dôveryhodnosť súdom akceptovaných dôkazov, čo má vyplývať zo zamietajúceho výroku v časti žaloby a odôvodnenia rozsudku. Na nepreukázanie oprávnenosti žalovanej sumy upozornili už v podaní zo dňa 17.09.2010 a sudca sa s uvedenými dôvodmi nevyporiadal v dôvodoch rozsudku, rozhodol vo veci samej bez výsluchu, najmä žalovaného v 1. rade. Rozsudok založil na tvrdení svedkov, ktorí v prevažnej miere vypovedali o okolnostiach, za akých došlo k vzniku právneho vzťahu ak v priebehu vykonávania prác, pričom tieto skutočnosti nikdy nespochybnili. Vo veci nie je sporné, že žalobca práce so súhlasom najmä žalovaného v 1. rade vykonal. Sporný je rozsah a cena prác, na čo dokazovanie nebolo zamerané. Žalovanému v 1. rade bola odňatá možnosť konať pred súdom a to aj napriek rozhodujúcim výhradám k žalobe podaným pred vykonaním dokazovania na pojednávaní. Ďalej poukázali na skutočnosť, že v konaní pred súdom prvého stupňa namietali aj čas ukončenia prác, čo má pre rozhodnutie vo veci samej dôležitý význam. Kladú otázku, či je náhodné, že ukončenie prác a podanie žaloby je v bezprostrednej nadväznosti. Tvrдили, že práce žalobca ukončil vo februári 2007, v marci od 10. do 15. opravné práce a viac sa na pracovisku neukázal. Cena prác za materiál bola žalobcovi známa nie do 31.01.2007, ale najneskôr do 15.03.2007 a z tohto dôvodu mu začala plynúť lehota na uplatnenie práva 16.03.2007 a došlo k jej uplynutiu 16.03.2010. Žaloba bola súdom doručená po tomto dátume a z tohto dôvodu vznášajú námietku premlčania práve v súlade s § 101 Občianskeho zákonníka. Taktiež poukázali na skutočnosť, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, prečo žalovaní majú plniť spoločne a nerozdielne. Namietali tiež skutočnosť, že tým, že súd prvého stupňa vo veci konal a rozhodol, odňali im možnosť konať pred súdom, lebo z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlnili a navrhovali ho odročiť.

Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu rozhodnutia.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa zaťažil rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce procesnými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.), spočívajúcimi najmä vo vade konania pri zisťovaní skutkového stavu veci a v následnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Inou vadou konania, na ktorú musí odvolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je odvolaním namietaná (§ 212 ods. 3 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od taxatívne vymenovaných v § 221 ods. 1 písm. a) až g) O.s.p., nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Ich príčinou je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a jej dôsledkom je nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej. Za takúto vadu sa v súdnej praxi považuje aj vada spočívajúca v nesprávnom postupe súdu v dôkaznom procese.

Uvedenou vadou v zmysle § 212 ods. 3 O.s.p. je v prvom rade neúplnosť alebo nesprávnosť zistenia skutkového stavu veci, nie z pohľadu výsledku hodnotenia vykonaných dôkazov, ktorým môže byť skutkové zistenie, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.), ale z pohľadu postupu súdu v dôkaznom procese. Pochybenie súdu prvého stupňa teda spočíva jednak v spôsobe zisťovania skutkového stavu veci a v nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pri tom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Zásadu spravodlivého procesu vyplývajúcu z čl. 36 listiny je treba vykladať tak, že v konaní pred súdom musí byť daná jeho účastníkovi okrem iného možnosť navrhnúť dôkazy, ktorých vykonanie pre preukázanie svojich tvrdení pokladá za potrebné. Tomuto procesnému právu účastníka potom zodpovedá povinnosť súdu nielen o navrhnutých dôkazoch rozhodnúť, ale tiež - pokiaľ návrhu na ich vykonanie nevyhovie - vo svojom rozhodnutí vyloží, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykoná. Ak tak súd neurobí, zaťaží svoje rozhodnutie nielen vadami spočívajúcimi v porušení všeobecných procesných predpisov, ale súčasne postupuje v rozpore so zásadami vyjadrenými v piatej hlave listiny a v dôsledku toho tiež s čl. 46 ods. 1 Ústavy. Tzv. opomenuté dôkazy, t.j. dôkazy, o ktorých v konaní nebolo súdom rozhodnuté, prípadne dôkazy, ktorými sa súd podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov nezaoberal, preto vždy majú za následok porušenie práva na spravodlivý proces účastníka.

V prejednávanej veci z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca v konaní za účelom splnenia jeho dôkaznej povinnosti predložil dôkazné prostriedky, a to listiny nachádzajúce sa v spise na čl. 10 až 20. Jednalo sa o listiny, ktorými žalobca v konaní preukazoval základ a výšku uplatneného nároku. Súd prvého stupňa správne síce postupoval ak uložil prekladateľovi uvedené listiny preložiť z maďarského do slovenského jazyka, dokazovanie na pojednávaniach (§ 122 ods. 1) však postupom podľa § 129 ods. 1 nevykoná, avšak ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku pri rozhodovaní z nich vychádzal.

Za takejto situácie, ak súd prvého stupňa nevykoná dokazovanie žalobcom navrhnutými dôkaznými prostriedkami - listinami, spôsobom pre ne uvedeným v ust. § 125 a nasl. O.s.p. a pri rozhodovaní z nich vychádzal, zaťažil konanie a rozhodnutie vážnou procesnou vadou, ktorá má za následok vždy nesprávne rozhodnutie vo veci.

Za nepreskúmateľný považuje odvolací súd aj skutkový záver súdu prvého stupňa o tom, že účastníci uzatvorili zmluvu o dielo.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu ale

nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v Náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 631 Občianskeho zákonníka zmluvou o dielo zaväzuje sa objednávateľovi ten, komu bolo dielo zadané (zhotoviteľ diela), že ho za dojednanú cenu vykoná na svoje nebezpečenstvo.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd vykonaným dokazovaním, výpoveďou žalobcu, svedkov a z predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že účastníci uzatvorili zmluvu o dielo. Z odôvodnenia rozhodnutia však nie je zrejmé, z ktorých predložených listinných dôkazov a z výpovede ktorých svedkov mal za preukázané, že došlo k uzavretiu zmluvy o dielo. Nevedno preto na základe akých konkrétnych dôkazov súd dospel k uvedenému skutkovému zisteniu.

Súd pri hodnotení dôkazov vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov upravenou ust. § 132 O.s.p., podľa ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Súd prvého stupňa v rámci dokazovania vykonal dokazovanie, a to výsluchom svedkov S.. C. Z. U., E. I., A. K. P., Q.Á. D., S.. U. I., avšak tieto svedecké výpovede nevyhodnotil v súlade s hore uvedenou zásadou voľného hodnotenia dôkazov a z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, aké skutkové zistenia vyvodil z jednotlivých svedeckých výpovedí vykonal iba ich opis a všeobecne konštatoval, „že svedok JUDr. C. Z.W. U. vo svojej výpovedi uviedol....., svedok E. I. C. svojej svedeckej výpovedi uviedol..... svedok A. K. P. vo svojej výpovedi uviedol....., svedok Q. D. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, svedok S.. U. I. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol.....“, bez toho, aby tieto hodnotil jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a teda aby uviedol aké čiastkové zistenia z výpovede svedkov vyvodil.

Vo vzťahu k právnenému posúdeniu veci súdom prvého stupňa je potrebné uviesť, že súd neprihliadol na právne významné skutočnosti, ktoré vyplynuli z výpovede žalobcu, a to, že žalovaný ho požiadal zabezpečiť pracovníkov na rekonštrukciu budovy a zároveň aj o dovoz lacného materiálu z K. W.. V písomnom vyjadrení (č.l. 43) žalobca uviedol, že nie ako podnikateľ a nie ako štatutárny orgán v mene svojej obchodnej spoločnosti, ale výlučne ako súkromná osoba spravil žalobcovi „láskavosť“. Uvedené tvrdenie korešponduje s výpoveďou svedka E. I., ktorý v konaní pred súdom uviedol, že žalobca si „objednal“ ich firmu na vykonávanie prác, avšak nejednalo sa o subdodávateľstvo, bola to skôr kamarátska dohoda. Z písomného podania žalobcu (č.l. 44) ďalej vyplynulo, že žalovaný kvôli finančným problémom nebol schopný preddávkať ani cenu dennej práce stavebných pracovníkov a preto ho požiadal, aby uvedené práce financoval a keďže pracovníci prišli na základe jeho „záruky“ ocitol sa v núdzi ohľadom úhrady ich denných nákladov. Z uvedeného dôvodu preto žalobca uhrádzal a uhradil aj mzdu pracovníkov, ktorých zamestnávateľom bol E. I..

Za takejto situácie bude potrebné skúmať, či k uzatvoreniu zmluvy o dielo nedošlo medzi žalovaným a svedkom E. I., ktorého zamestnanci práce pre žalobcu vykonávali a tieto mu následne mu aj odovzdávali. Je tomu tak preto, že dielom podľa § 631 Občianskeho zákonníka sa rozumie výsledok pracovnej činnosti, teda nie práca ale výsledok práce. Napokon aj súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku konštatoval, že nemal pochybnosť o tvrdeniach svedkov (nevedno ktorých), že v danom prípade sa jednalo zo strany žalobcov o priateľskú pomoc za výhodných podmienok pre žalovaných a práce, ktoré boli vykonávané podľa pokynov žalovaného, mu boli priebežne aj odovzdávané svedkom E. I..

K ďalšej procesnej nesprávnosti došlo v dôsledku porušenia § 118 ods. 2 O.s.p.. V zmysle tohto ustanovenia predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

Obsah zápisníc o pojednávaní nedáva podklad pre záver, že súd prvého stupňa dôsledne postupoval podľa tohto ustanovenia. Citovaný § 118 ods. 2 O.s.p. ukladá súdu povinnosť oboznámiť účastníkov konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným názorom súdu na to, ktoré z navrhnutých dôkazov treba vykonať a ktoré vykonané nebudú. Účastníkom konania sa tým má vytvoriť možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd prispôsobili i ďalší procesný postup v konaní.

Nedodržaním postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p., ku ktorému došlo v danej veci, treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolnosti v preskúmvanej veci viedla k zmareniu účelu, sledovaného týmto zákonným ustanovením a neprispela k predvídateľnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že súd prvého stupňa v dôsledku vážneho procesného pochybenia v dôkaznom procese - ak nevykonal žalobcom navrhnuté dôkazy, pričom pri rozhodovaní z nich vychádzal - zaťažil konanie a následne rozhodnutie procesnou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd postupom podľa § 221 ods. 1, 2 O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu a za tým účelom vykonať dokazovanie účastníkmi navrhnutými dôkaznými prostriedkami, a to spôsobom pre jednotlivé dôkazné prostriedky uvedeným ust. § 125 a nasl. O.s.p., ktoré následne vyhodnotil v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov uvedenou v ust. § 132 O.s.p. a rozhodnutie náležite odôvodní postupom podľa § 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby z odôvodnenia rozhodnutia bolo zrejmé, ako sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami (námietskami, argumentmi účastníkov) a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na skutkové zistenia vyvedené z výsledkov vykonaného dokazovania, ale aj s poukazom na prijaté závery. Prihliadne pritom i na námietky žalovaných v odvolaní a na vznesenú námietku premlčania.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.